

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Nordisk ministerråd

Dato: 30.06.2024

Vår ref: 24/00892

NIBIO

Postboks 115, 1431 Ås

Tlf: 406 04 100

post@nibio.no

nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til policy brief ”Supporting the development of green proteins in the Nordic-Baltic region” og rapporten ”Consumer behaviour towards plant-based proteins in the Nordic-Baltic region”

Vi viser til e-post av 17 Jun 2024 der det bes om kommentarer til policy brief ”*Supporting the development of green proteins in the Nordic-Baltic region*” og rapporten ”*Consumer behaviour towards plant-based proteins in the Nordic-Baltic region*”. I høringsbrevet bes om eventuelle kommentarer og forslag til hvordan dette arbeidet kan følges opp videre.

NIBIO har innen den relativt korte høringsfristen ikke hatt kapasitet til å gå grundig gjennom de tilsendte dokumentene. Vi tar derfor forbehold om at vi med denne uttalelsen ikke nødvendigvis har fanget opp alle momenter vi etter en grundigere gjennomgang ville hatt kommentarer til.

NIBIO har registrert at de nordiske statsministrene i august 2019 vedtok en visjon om at Norden skal være verdens mest bærekraftige og integrerte region i 2030. Slik vi forstår konsekvensen av en slik visjon, må alle initiativ fra Nordisk ministerråd derfor legge helhetlige perspektiver på bærekraft til grunn, for alle utredninger og prosjekter. De rapportene som nå er på høring presenteres som “*part of the Bioeconomy program, which is a strategic priority for the Nordic Council of Ministers with the long-term goals to foster economic growth and enable sustainable development in the rural areas of the Nordic/Baltic region*”. En helhetlig tilnærming til bærekraft, i tråd med den fellesnordiske visjonen, savnes i disse rapportene.

Rapportene har for eksempel ingen kritisk og helhetlig drøfting av de samlede bærekraft-konsekvensene av å erstatte animalsk protein med økt konsum av vegetabilsk protein. Omtalen av forbrugerholdninger til «Environmental benefits» synes i stor grad å være relatert til holdninger til klimahensyn. Bærekraft og kosthold drøftes ikke ut fra helhetlig og spesifikt nordisk perspektiv. Dette er en vesentlig svakhet med rapportene, ikke minst fordi det foreslås å gjennomføre offensive kampanjer for å endre forbrugeradferd og konsum.

Rapporten: Consumer behaviour towards plant-based proteins in the Nordic-Baltic region

NIBIO

Vi har kun noen korte kommentarer i denne omgang:

- Kapittel 2 og 3 er en litteraturstudie av forbrukernes holdninger til plantebaserte proteiner i de nordiske og baltiske land. Vi har ingen merknader til dette.
- Kapittel 4 beskriver kunnskap og drøfter utfordringer knyttet til politikkutvikling og forbrukerrettede kampanjer. Det er vist til en rekke utfordringer med å få gjennomslag for kostholdsråd hos forbrukerne. Prosessen med å utarbeide nye nordiske ernæringsråd har vist betydelig faglig uenighet. Selv om det er enighet om positive effekter av en mer plantebasert diett, savnes en mer nyansert omtale av de prinsipielle utfordringer med å gjennomføre forbrukerrettede kampanjer når kunnskapsgrunnlaget er omstridt og til dels mangelfullt.
- Kapittel 5 beskriver politikkanbefalinger. Generelt støtter vi anbefalingen om å arbeide videre med disse spørsmålene gjennom et forsterket nordisk/baltisk samarbeid. De konkrete anbefalingene om tiltak er til dels svært detaljerte og reiser dermed også prinsipielle spørsmål om hvor langt myndighetene bør gå med tiltak for å påvirke forbrugeradferd. Vi avstår likevel fra å kommentere innholdet i disse punktene da vi ikke har kapasitet til dette innen høringsfristen.

Policy brief: Supporting the development of green proteins in the Nordic-Baltic region

Vi har kun noen korte kommentarer i denne omgang:

- Rapporten er basert på blant annet undersøkelser, workshops og samtaler med industriaktører og inneholder derfor verdifull informasjon. Rapporten gir anbefalinger som hvordan industriens markeder for vegetabiliske proteiner kan utvikles i de nordiske og baltiske land. Vi savner en mer kritisk vurdering av hvorvidt økt konsum av vegetabilisk protein, basert på industriell bearbeiding kan påvirke matvarenes ernæringsmessige kvalitet. Likeledes savnes en kritisk vurdering av hvordan en slik endring kan endre maktforholdene i matverdikjedene, og hvordan dette i så fall vil kunne påvirke så vel primærprodusent som konsument.
- Når det gjelder de konkrete policyanbefalingene så merker vi oss at disse er både omfattende og detaljerte. I likhet med den andre rapporten, kommentert ovenfor, har vi ikke mulighet for å gjøre en grundig vurdering av disse punktene og avstår derfor fra å gi kommentarer til samtlige punkter.

NIBIO har bred og relevant kompetanse på faglige spørsmål knyttet til et eventuelt videre arbeid med utvikling av produksjon og konsum av grønne proteiner i de Nordisk/Baltiske land. Dersom det er ønske om ytterligere kommentarer eller eventuelt større faglige bidrag, så er vi positive til dialog om det.

NIBIO

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO